

Rezultati i poteškoće Programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva u Virovitičko-podravskoj županiji

(Results and Difficulties with National Colorectal Cancer Screening Programme in Virovitica-Podravina County)

Darija Petrović, Miroslav Venus

Zavod za javno zdravstvo "Sveti Rok" Virovitičko - podravske županije

Ključne riječi: rak debelog crijeva, nacionalni program, Virovitičko - podravska županija

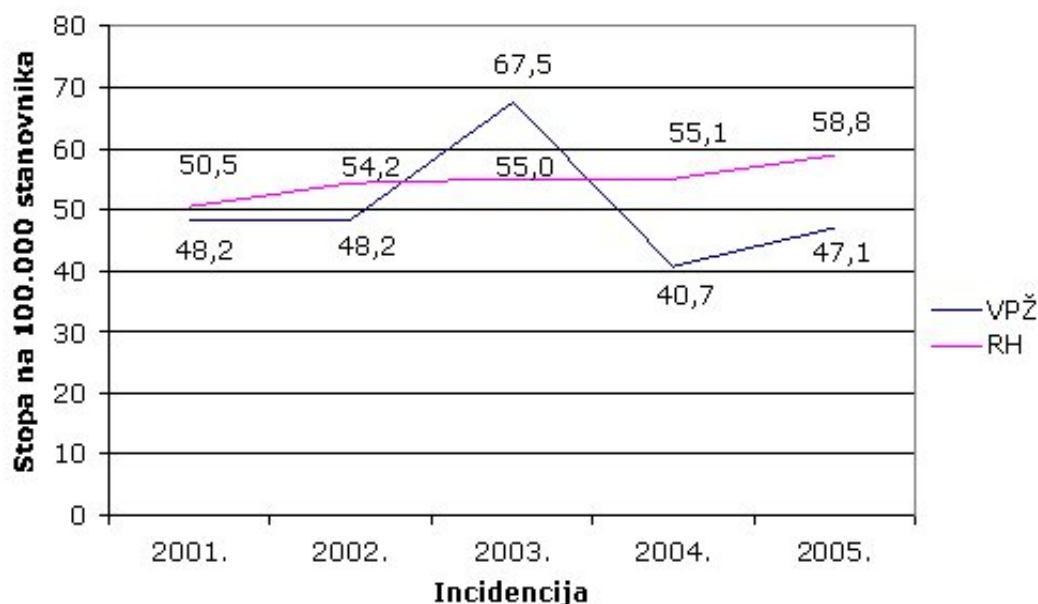
Rak debelog crijeva drugo je najčešće sjelo raka u muškaraca i žena. U muškaraca po učestalosti je iza raka pluća, u žena iza raka dojke.

Prema podacima Registra za rak republike Hrvatske u 2005.g. u našoj županiji oboljelo je od raka debelog crijeva 44 ljudi, iskazano kao incidencija to je 47/100.000 stanovnika, dok je incidencija u Hrvatskoj 64/100.000. Time se na ljestvici učestalosti svrstavamo među županije s nižom incidencijom, što je možda neočekivano jer u ovom „slavonsko-podravskom“ dijelu Hrvatske prehrana je bogata masnim, jako začinjenim namirnicama uz pretežito korištenje crvenog mesa.

Kako se stope incidencije kreću u Virovitičko-podravskoj županiji kroz godine, te u usporedbi s Hrvatskom prikazuje graf 1.

Graf 1.

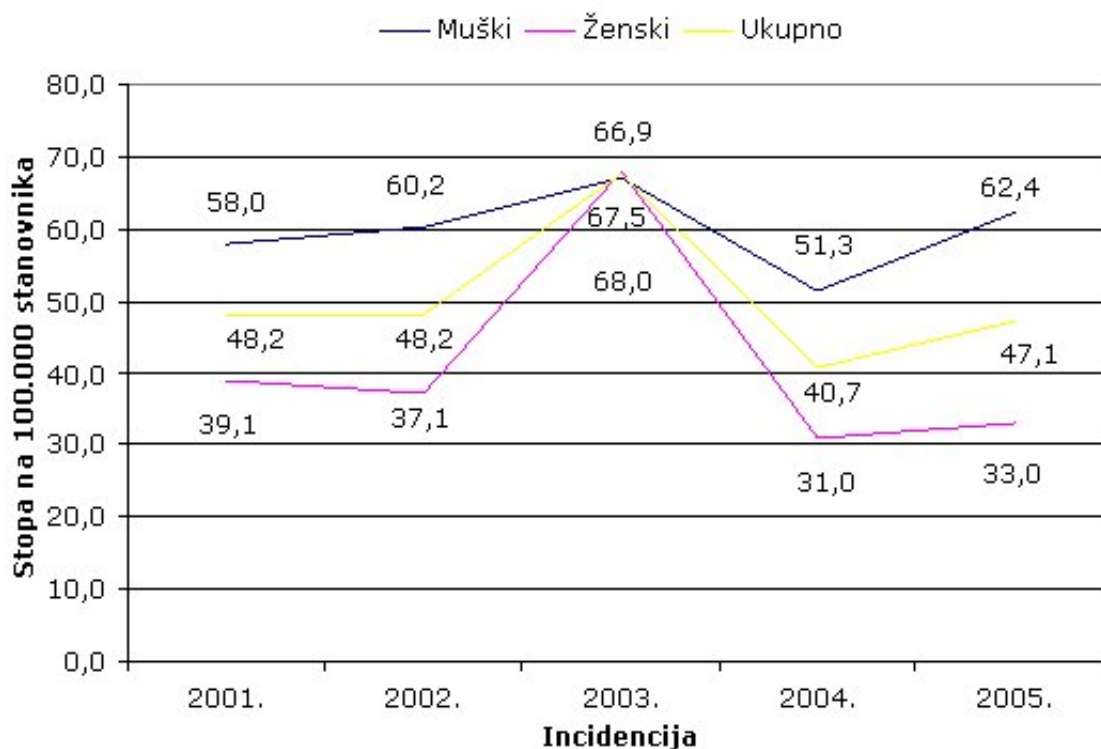
Kretanje incidencije raka debelog crijeva i rektuma (C18 + C20) u Virovitičko - podravskoj županiji od 2001. do 2005. godine u usporedbi sa Hrvatskom

Sukladno Svjetskim i Hrvatskim podacima i u našoj županiji rjeđe obolijevaju žene od muškaraca što prikazuje graf 2.

Graf 2.

Kretanje incidencije raka debelog crijeva i rektuma (C18 + C20) u Virovitičko - podravskoj županiji po spolu od 2001. do 2005. godine

S obzirom na veličinu problema bilo je i logično da se pokrene nakon Nacionalnog programa za rano otkrivanje raka dojke, program ranog otkrivanja raka debelog crijeva tim više što postoje relativno jednostavne metode za pobir.

U našoj županiji kao i većem dijelu Hrvatske Program se počeo provoditi u siječnju 2008.g. Nakon što smo se upoznali sa načinom provođenja Programa provedena je medijska kampanja na području županije. Posjećene su sve lokalne radio postaje te se u njihovim kontakt emisijama slušateljima prikazala potreba i korist ovog Programa. U lokalnim tiskovinama izašli su članci vezani uz ovu temu, a na web stranici Zavoda uz tekst o učestalosti raka debelog crijeva i potrebi za ranim otkrivanjem objavljena je i foto galerija gdje se uz pomoć slika i teksta objašnjava način uzimanja uzoraka za pretragu stolice. U Gradskoj knjižnici i čitaonici održana je javna tribina o koristima preventivnih programa.

Do sad su na naš teren poslani pozivi za 4 godišta: 1933, 1934, 1936 i 1937.

Tablica 1. prikazuje rezultate do sad učinjenog.

Tablica 1.

God.	Poslano testova	Primljeno koverti		Obrađeno stolica	Pozitivno stolica		Obavljeno kolonosk.	Uredan nalaz	Patološki		Potvrđen Ca
		Broj	%		Broj	%			Broj	%	
1933.	929	190	20,3	100	11	11	9	4	5	55,6	0
1934.	975	118	12,1	81	16	19,8	11	6	5	45,5	1
1936.	981	156	15,9	105	16	15,2	15	6	9	60	0
1937.	1024	267	26,1	194	18	9,3	15	2	13	86,7	1
Ukup.	3909	731	18,7	480	61	12,7	50	18	32	64	2

Nismo zadovoljni odazivom, no uz daljnju promociju Programa u populaciji ona će se sigurno povećati. Vjerojatno će biti bolji odaziv u mlađim godištim. Cijeli Program se još nije uhodao i ima mnogo nedostataka. Problem nam predstavlja slanje poziva za dva godišta istovremeno, jer ručno moramo razvrstavati vraćene koverti i nalaze pregledanih stolica po godištu i spolu. Bilo bi nam lakše da sami šaljemo pozive našom vlastitom dinamikom. Time bi se izbjegle i duge pauze između dva slanja poziva.

Pretraga stolica obavlja se u Djelatnosti za mikrobiologiju Zavoda dok se svi nalazi i ankete upisuju u Djelatnosti za socijalnu medicinu i Djelatnosti za epidemiologiju. Svi nalazi upisani su retrogradno nakon što je aktiviran kompjutorski program no to nam nije od velike koristi s obzirom da se niti jedan izvještaj ne može iz njega dobiti. Pozivi, kupovnice i izvještaji ispisuju se i računaju ručno što nam dodatno otežava posao. Bilo bi izvrsno kad bi postojeći program bio dorađen i kad bismo ga mogli koristiti kako je i predviđeno.

Suradnja s jedinom županijskom kolonoskopskom jedinicom u OB Virovitica je dobra. Od strane

kolonoskopičara ozbiljne zamjerke su jedino na nedovoljnu pripremu pacijenata za pretragu, tj. smatraju da Purisan nije dobar izbor. Naručivanje na kolonoskopiju odvija se bez većih problema, a nalazi nakon obavljene pretrage stižu uredno.

Jasno je da će se svi ovi nedostaci s vremenom ispraviti te će nam rad biti olakšan. Do tad nam ostaje da se s njima borimo i pokušamo što kvalitetnije obaviti svoj posao.

Kontakt:

Darija Petrovčić, dr.med. spec.epidemiolog

[Zavod za javno zdravstvo "Sveti Rok" Virovitičko-podravske županije](#)

33000 Virovitica, Gajeva 21

Tel: 033/727-031 Fax: 033/727-032

e-mail: epidemiologija@vt.t-com.hr